

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Кафедра реклами та зв'язків з громадськістю

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
О.Б.Жильцов
09 _____ 2015

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ КНИГИ ТА КНИГОЗНАВСТВО

напрямок підготовки 6.020102 «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія»

Гуманітарний інститут

2015-2016 рік

Робоча програма “Історія книги та книгознавство” для студентів
за напрямом підготовки 6.020102 «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія»,
галузі знань 0201 «Культура»
2015 року – 50 с.

Розробники: Макарова Марія Володимирівна, канд. культурології, доцент кафедри
реклами та зв'язків з громадськістю

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри реклами та зв'язків з
громадськістю

Протокол від “27” серпня 2015 року № 1

Завідувач кафедри реклами та зв'язків з громадськістю

 (Г. В. Горбенко)

Структура програми типова
Години відповідають робочому навчальному плану

Заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи

 (Єременко О.В.)

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	4
Структура програми навчальної дисципліни	7
I. Опис предмета навчальної дисципліни	7
II. Тематичний план навчальної дисципліни	8
III. Програма	
<i>Змістовий модуль I</i>	11
<i>Змістовий модуль II</i>	12
<i>Змістовий модуль III</i>	14
<i>Змістовий модуль IV</i>	15
<i>Змістовий модуль V</i>	17
<i>Змістовий модуль VI</i>	18
IV. Навчально-методична карта дисципліни "Історія книги та книгознавство»	20
V. Плани семінарських занять	22
VI. Завдання для самостійної роботи	27
VII. Система поточного та підсумкового контролю	31
VIII. Методи навчання	33
IX. Методичне забезпечення курсу	33
X. Питання до модульних контрольних робіт	34
XI. Питання до іспиту	39
XII. Рекомендована література	
Основна	41
Додаткова	42
Методичні рекомендації до виконання модульних контрольних робіт	47
Методичні рекомендації до семінарського заняття	47
Методичні рекомендації до самостійної роботи	49

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни "Історія книги та книгознавство" складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавр напряму 6.020102 «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія». Дисципліна „Історія книги та книгознавство” входить до циклу загально-професійних дисциплін, призначена для студентів, що навчаються за спеціальністю «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія». Всебічне дослідження книги як соціального феномена, як невід’ємної складової національної культури дозволяє простежити особливості національно-культурного становлення України, розвитку сучасного українського суспільства з урахуванням ідеологічних, соціально-політичних, культурних і технологічних змін, що відбуваються в країні.

Міждисциплінарні зв'язки: «Документознавство», «Історія бібліотечної справи», «Історія літератури», «Історія української культури», «Архівознавство».

Програмні компетентності:

Базові загальні знання. Володіти базовими загальними знаннями з історії книги, книгознавства, а саме: науковими дослідженнями сьогодення та знаннями світового досвіду історії книги, основних етапів розвитку письма, еволюції матеріалів і форм книги, джерельної бази книгознавства, місце книги, книгознавства в системі сучасних комунікацій та засобів масової інформації з метою набуття практичних умінь і навичок для майбутньої професійної діяльності.

Здатність знаходити та використовувати інформацію з інформаційних ресурсів, джерел (електронних, письмових, архівних та усних) до виконання конкретних практичних завдань.

Здатність використовувати відповідну термінологію з книгознавчих дисциплін в усній та письмовій формах рідною чи іноземними мовами.

здатність до аналізу законодавчих та нормативно-правових актів з різних галузей суспільного життя: освіта, культура, наука, політика і т.д.; діяльності і розвитку сучасних книгознавчих установ; процесів розвитку фахової комунікації, як складової системи соціальних комунікацій з метою посилення її на інтелектуальний, культурний, правовий, соціально-економічний рівень життєдіяльності суспільства.

Обробка інформації. Можливість користуватись регламентованими джерелами інформації, методами, способами та засобами її обробки й зберігання; знаннями методики комплектування та використання книготорговельного репертуару, книгорозповсюджуючих фірм, інформаційних, видавничих центрів, а також

знання інформаційно-бібліографічних видань, у відділах комплектування національних, публічних, наукових, спеціальних бібліотек, дитячих, шкільних.

Програмні результати навчання

комунікативні здібності:

гностичні (здатність розуміти інших людей: прагнення до розуміння співрозмовників, уміння слухати, психологічна спостережливість, здатність до ідентифікації);

експресивні (здатність до самовираження своєї особистості: прагнення бути зрозумілим іншими, правдивість, довіра до партнерів);

інтерактивні (здатність адекватно впливати на партнерів по комунікації: вимогливість, ввічливість, уміння переконувати, рішучість, тактовність).

Здатність визначити історичні, соціально-економічні, культурні передумови виникнення книги і книгознавства; принципи практичної книгознавчої діяльності в будь-якій галузі книжкової справи (бібліографічній, бібліотечній, редакційно-видавничій, книготоргівельній та книгорозповсюдженні).

Здатність аналізувати основні принципи і концепції розвитку книгознавчої справи в Україні.

Здійснювати класифікацію документів за різними ознаками.

Збирати і зберігати документовану інформацію і знання в електронному вигляді (робота з оцифруванням колекцій та фондів, співпраця з видавництвами, іншими бібліотечно-архівними установами щодо надання електронного примірника).

узагальнювати фактографічний, статистичний, науковий і літературний матеріал, що стосується книги, її історії, видавничого процесу в світовому просторі.

Мета та завдання курсу „Історія книги та книгознавство” визначили структуру програми, яка включає шість модулів, що наповнені логічно пов'язаними темами.

Історія письма, рукописної книги та стародруків.

Історія книговидання середини XVI ст. – XVIII ст.

Книговидання XIX- поч. XXI ст.

Теорія та історія книгознавства.

Книга як предмет книгознавства. Типологія книги.

Книжкова справа як система.

Кожна тема супроводжується переліками запитань для самоперевірки та завдань для самостійної роботи студентів, які мають сприяти закріпленню здобутих знань і поглибленому освоєнню лекційного матеріалу. Тематично

рекомендовано джерела та літературу. Загальний список джерел і літератури налічує 95 позицій.

Навчальною програмою передбачається проведення семінарських і практичних занять. Семінарські заняття покликані поглибити історичні, теоретичні, знання з дисципліни.

Формами контролю засвоєння студентами навчального матеріалу є аудиторна модульна контрольна робота, іспит. Тому у програмі знайшли місце „Тестові завдання”, «Теоретичні питання» „Тематика модульних контрольних робіт”, „Питання до іспиту”.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 210 год., із них 42 год. – лекції, 42 год. – семінарські заняття, 84 год. – самостійна робота, 12 год.- модульна контрольна робота.

Вивчення студентами навчальної дисципліни "Історія книги та книгознавство" завершується складанням іспиту.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет: : історія письма, рукописної книги та стародруків; друкарство у другій половині XVI-XVIII ст.; книжкова справа XIXст. – поч.XXI ст.; історія і теорія книгознавства; книжкова справа як система.

Курс:	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: <i>7 кредитів</i></p> <p>Змістові модулі: <i>6 модулів</i></p> <p>Загальний обсяг дисципліни (години): <i>210 годин</i></p> <p>Тижневих годин: <i>4 години</i></p>	<p>Шифр та назва галузі знань</p> <p>Галузь знань 0201 «Культура»</p> <p>напрямок 6.020102 «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія»</p> <p>Освітньо-кваліфікаційний рівень "бакалавр"</p>	<p>Нормативна</p> <p>Рік підготовки: <i>1.</i></p> <p>Семестр: <i>1-2.</i></p> <p>Аудиторні заняття: <i>84 години</i> з них: Лекції (теоретична підготовка): <i>42 години</i> Семінарські заняття: <i>42 години</i></p> <p>Модульні контрольні роботи: <i>12 годин</i></p> <p>Самостійна робота: <i>84 години</i></p> <p>Вид контролю: <i>екзамен: 30</i></p>

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин						
		Разом	Лекцій	Практичних	Семінарських	Поточні консультації	Самостійна робота	Підсумковий контроль
Змістовий модуль I.								
Історія письма, рукописної книги та стародруків								
1.1	Вступ. Основні етапи розвитку письма.	3	1				2	
1.2	Еволюція матеріалів і форм книги. Книга періоду античності.	3	1				2	
1.3	Книга в епоху середньовіччя	5	1		2		2	
1.4	Писемність у слов'ян. Українська книга княжої доби.	3	1				2	
1.5.	Книгодрукування в Європі. Йоганн Гутенберг. Характеристика інкунабул.	5	1		2		2	
1.6	Початок друкарства кирилицею. Швайпольт Фіоль.	3	1				2	
1.7.	Українські першодруки Івана Федорова.	4	1		2		1	
1.8.	Характеристика палеотипів. Найвидатніші друкарі XVI ст.	2	1				1	
	Модульна контрольна робота	2						2
	<i>Разом</i>	30	8		6		14	2

Змістовий модуль II.

Історія книговидання середини XVI– XVIII ст.

2.1.	Загальна характеристика книжкової справи XVII ст.	5	1		2		2	
	Видавнича фірма Ельзевірів.	2			2		2	
2.2	Діяльність Києво-Печерської друкарні. Типологія лаврських видань.	5	1				2	
2.3	Видавничі осередки на західноукраїнських землях кінця XVI - XVIII ст.	3	1		2		2	

2.4.	Розвиток друкарства на східноукраїнських землях XVII- XVIII ст.	3	1				2	
2.5	Мистецтво західноєвропейської книги XVIII ст..	5	1		2		2	
2.6	Запровадження громадянського книгодрукування, книжкова справа в Росії у XVIII ст.	3	1				2	
	Модульна контрольна робота	2						2
	<i>Разом</i>	30	6		8		14	2

Змістовий модуль III
Книговидання XIX- поч. XXI ст.

3.1	Видання українських книг на тлі світового книговидання в XIX ст.	8	2		2		4	
3.2	Розвиток книговидання в провідних країнах світу в XX ст.	8	2		4		4	
3.3	Особливості книжкової справи XX ст. – на поч. XXI ст.	6	2				2	
3.4	Стан, проблеми та перспективи книжкової галузі в Україні.	6			2		4	
	Модульна контрольна робота	2						2
	<i>Разом</i>	30	6		8		14	2

Змістовий модуль IV.
Теорія та історія книгознавства.

4.1	Вступ. Предмет і завдання курсу. Зміст і структура книгознавчих видань.	4	2				2	
4.2	Книгознавство як наука.	3	1				2	
	Історія світової книгознавчої думки.	5	1		2		2	
4.3	Книгознавча думка в Україні та її місце в історії світової культури.	3	1				2	
4.5	Основні етапи розвитку книгознавства в Україні.	5	1		2		2	
4.6	Науково-дослідна робота в галузі книгознавства. Методи книгознавчого дослідження.	3	1				2	
4.7	Проблематики наукових досліджень вчених у галузі книгознавства.	5	1		2		2	
	Модульна контрольна робота	2						2
	<i>Разом</i>	30	8		6		14	2

Змістовий модуль V.								
Книга як предмет книгознавства. Типологія книги.								
5.1.	Суспільна роль книги як предмета духовної й матеріальної культури.	3	1				2	
	Бібліотипологія як складова науки про книгу.	3	1				2	
5.2	Типологія творів друку.	7	1		4		2	
5.3	Читачезнавство в системі книгознавства. Соціологія читача.	5	1		2		2	
5.4	Соціологія книги і читання.	5	1				4	
5.5	Сучасні соціологічні дослідження книги і читання.	5	1		2		2	
	Модульна контрольна робота	2						2
	<i>Разом</i>	30	6		8		14	2

Змістовий модуль VI
Книжкова справа як система

6.1	Книжкова справа. Структура, принципи функціонування.	3	1				2	
6.2	Системний характер книжкової справи.	3	1		2			
6.3	Видавнича справа. Поліграфія.	3	1				2	
6.4	Репертуарна політика і профіль видавництва.	3	1				2	
6.5	Конструкція книги та її структура.	3	1				2	
6.6	Кваліологія в системі книговидання. Характеристика основних елементів книги та їх функціонального призначення.	5	1		2		2	
6.7	Бібліополістика як галузь книгознавства.	3	1				2	
6.8	Книжкова торгівля в новій економічній і соціокультурній ситуації.	5	1		2		2	
	Модульна контрольна робота	2						2
	<i>Разом</i>	30	8		6		14	2
		30						30
	Разом за навчальним планом	210	42		42		84	12/30

III. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Історія письма, рукописної книги та стародруків

Лекція 1.1 ВСТУП. Основні етапи розвитку письма. (1 год.)

Історія книги як наука. Предмет і завдання курсу, його місце і звязки з загальнонауковими, історичними та книгознавчими дисциплінами. Передумови виникнення письма. Недоліки первинних типів письма.

Поняття та характеристика піктографії та ідеографії.

Найдавніші зразки писемності часів Трипільської культури. Походження і розвиток алфавіту. Фінікійський алфавіт. Розповсюдження фонетичних алфавітів в Європі та Азії. Найдавніші зразки писемності у слов'ян.

Лекція 1.2 Еволюція матеріалів і форм книги. Книга періоду античності. (1 год.)

Матеріали для письма та форми книги в давнину. Характеристика папірусу. Винахід паперу на Далекому Сході.

Книга в античному суспільстві. Запозичення фонетичного алфавіту греками.

Пергамент, його розповсюдження. Поява книги-кодексу. Зовнішній вигляд античної книги. Давні бібліотеки. Книжкова справа в Римській імперії.

Лекція 1.3 Книга в епоху середньовіччя (1год.)

Західноєвропейська рукописна книга. Вплив християнської церкви на розвиток книги. Оформлення книг. Візантійська рукописна книга. Мистецтво оформлення. Писемність і книга у південних і західних слов'ян. Мистецтво оформлення книг. Писемність і книга на Близькому Сході та Середній Азії.

Семінар 1. Письмо як засіб вираження, закріплення думки і мови, їх взаємозв'язок. (2 год.)

Лекція 1.4 Писемність у слов'ян. Українська книга княжої доби. (1 год.)

Документальні свідчення існування найдавнішої писемності на території східних слов'ян. Розповсюдження кирилиці. Роль християнства у розвиток книги в Київській Русі. Типи почерків: устав, півустав, скоропис. Характеристика рукописних книг XI ст. Основні центри переписування книг.

Манускрипти. Мистецтво оформлення манускриптів.

Лекція 1.5 Книгодрукування в Європі. Йоганн Гутенберг.

Характеристика інкунабул. (1 год.)

Передумови винаходу друкарства. Основні складові традиційного книгодрукування. Ксилографія, її особливості в країнах Далекого Сходу та Європи. Друкування з набірної форми в Китаї. Матеріально-технічні передумови: виробництво паперу, механізація праці. Суть винаходу Й.Гутенберга. Значення винаходу друкарства, його розповсюдження в Європі. Характеристика інкунабул.

Семінар 2. Рукописна книга середньовіччя. (2 год.)

ЛЕКЦІЯ 1.6 Початок друкарства кирилицею. Швайпольт Фіоль.(1 год)

Друкарська діяльність Швайпольта Фіоля в Кракові, характеристика його видань. Друкар Ієромонах Макарій з Чорногорії. Книгодруки Франциско Скорина, його діяльність у Вільно та Празі. Гіпотези щодо початків друкарства в Україні. Уявний портрет першодрукаря Степана Драпана в рамках проекту «Українці в світі».

Семінар 3. Йоган Гутенберг. (2 год.)

Лекція 1.7 Українські першодруки Івана Федорова. (1 год.)

Діяльність Федорова в Москві. Львівські видання Івана Федорова. Книговидавнича діяльність І. Федорова в Острозі. Острозька Біблія- перше повне друковане видання всіх книг Святого Письма слов'янською мовою. Значення діяльності Івана Федорова, його послідовники.

Лекція 1.8 Найвидатніші друкарі XVI - XVII ст. (1 год.)

Визначення палеотипів, їх характеристика. Роль реформації у розвитку друкованої книжки XVI ст. Альд Мануцій, його введення у видавничій справі. Друкарська марка Альдів. Характеристика альдин.

Династія Етьєнів у Франції. Стиль оформлення книг, характерний для епохи Відродження.

Історія друкарень та книжкових лавок Кристофа Платена.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Історія книговидання XVI– XVIII ст.

Лекція 2.1 Загальна характеристика книжкової справи XVI-XVII ст. Видавнича фірма Ельзевірів. (2 год.)

Книговидання та книжкова торгівля, загальні тенденції. Енциклопедії, поява періодичних видань. Нововведення у виробництві та оформленні книг, зміни в техніці ілюстрування. Бібліотеки. Цензура. Початок книгодрукування в Північній Америці та Японії.

Книжкова справ в князівстві Литовському у XVII ст.

Видавнича фірма Ельзевірів. Друкарська марка. Внесок фірми у книгорозвоусюдження.

Семінар 4. Початок друкарства кирилицею. (2 год.)

Лекція 2.2 Діяльність Києво-Печерської друкарні. Типологія лаврських видань (2год.)

Початкова діяльність лаврської друкарні. Технічне забезпечення друкарні. Інокентій Гізель і новий період діяльності лаврської друкарні. Тематика лаврських видань. Лаврське видавництво в період московської цензури. Місце Києво-Печерської лаври в книгообміні на українських землях в XVII-XVIII ст.

Лекція 2.3 Видавничі осередки на західноукраїнських землях (1 год.) кінця XVI -XVII ст.

Діяльність Острозької друкарні. Культурно-освітня діяльність Дерманського монастиря. Друкарня Львівського братства. Унівська друкарня. Почаївська друкарня, найвидатніші видання. Мистецтво почаївських стародруків. Використання української літературної мови в почаївських стародруках.

Семінар 5. Найвидатніші друкарі XVI – XVII ст. (2 год.)

Лекція 2.4 Розвиток друкарства на східноукраїнських землях XVII- XVIII ст. Тематика та оформлення вітчизняних стародруків, їх розповсюдження. (1 год.)

Новгород-Сіверська та Чернігівська друкарні. Діяльність Лазаря Барановича. Багатомовність видань Чернігівської друкарні., їх оздоблення. Тематика українських стародруків. Панегірики як популярний жанр видавничої продукції. Бібліотеки та бібліофіли.

Семінар 6. Книговидання в XVII ст (2 год.)

Лекція 2..5 Мистецтво західноєвропейської книги XVIII ст. (1 год.)

Діяльність французських просвітителів. «Енциклопедія наук, мистецтв і ремесел» Д.Дідро Ж.Д'Аламбера. Стил ь рококо. Мистецтво гравюри на міді. Види друкарських оправ. Видавнича обкладинка та оправа.

Бомарше як видавець. Досягнення італійських друкарів. Пер Симон Фурньє та витоки друкарської системи мір. Династія видавців Дідо, їх здобутки.

Лекція 2.6 Запровадження гражданського книгодрукування, книжкова справа в Росії у XVIII ст. (1 год.)

Реформа азбуки та запровадження гражданського друку. Тематика та типи видань Петровської епохи. Початок російської періодики. Видавнича діяльність Московського університету та Російської Академії наук. Книговидавнича діяльність М.І.Новікова.

Семінар 7. Книжкова справа у XVIII ст.

Змістовий модуль III

Книговидання XIX- поч. XXI ст.

Лекція 3.1 Видання української книги на тлі світового книговидання в XIX ст. (1 год.)

Книговидавнича справа Харківського та Київського університетів. Перші українські журнали. Видавнича діяльність Пантелеймона Куліша. Журнал «Основа». Підручники. Книжкова продукція Галичини. Пожвавлення книжкової справи у Східній Україні. Роль Київської Громади. Цензурні утиски української книги. Книговидавнича діяльність М. Драгоманова за кордоном. Перші українські видавництва. Борис Грінченко та його видання. Книговидавниче товариство «Вік».

Видавнича діяльність І. Франка та В. Гнатюка, Наукового товариства ім. Т. Г. Шеченка.

Семінар 8. Книговидання у XIX ст. (2 год.)

Лекція 3.2 Розвиток книговидання в провідних країнах світу в XIX - XX ст. (1 год.)

Характерні ознаки і тенденції розвитку книжкової справи в світі в XIX ст. Державна політика зарубіжних країн в галузі книговидання. Високий рівень поліграфії. Характерні ознаки роботи західних видавництв. Маркетинг у книжковій справі. Експорт книжкової продукції. Інформація в світі книг. Бібліотечний ринок США. Поняття про авторське право і суміжні права. Структура книжкового випуску. Найкрупніші видавництва світу.

Лекція 3.3 Особливості книжкової справи XX ст. - поч. XXI ст. (1 год.)

Загальна характеристика книжкової справи в світі на початку XX ст. Найкрупніші видавництва світу. Книжкова справа Росії. Українське книговидання. Перша світова війна і занепад видавничої справи. Книжкова справа у перші роки радянської влади. Державне видавництво України. НЕП і розвиток приватних видавництв і книжкових магазинів.

Український книжковий рух доби «визвольних змагань». Перебудова книжкової справи на пострадянському суспільстві. Основні проблеми галузі. Майбутнє книги.

Семінар 9. Особливості книжкової справи XX ст.- поч. XXI ст. (4 год.)

Лекція 3.4 Стан, проблеми та перспективи книжкової галузі в Україні. (1 год.)

Зміна видавничої системи в умовах незалежної держави. Статистика видавництва і книговидавництва. Основні проблеми галузі. Законодавчі документи. Рейтинг «Книжка року». Книжкові ярмарки. Перспективи галузі.

Семінар 10. Стан, проблеми та перспективи книжкової галузі в Україні. (2 год.)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV Теорія та історія книгознавства.

Лекція 4.1 Вступ. Предмет і завдання курсу. Зміст і структура книгознавчих видань. (2 год.)

Книгознавство як наука про книгу і книжкову справу. Законодавство України з питань книжкової справи. Книгознавство в контексті розвитку української і світової науки про книгу.

Предмет і завдання курсу, його місце і значення в системі підготовки фахівців з книгознавства. Зв'язок з іншими навчальними дисциплінами.

Основні поняття і терміни книгознавства та книгознавчих дисциплін. Сучасний стан спеціальної термінології. Джерельно-інформаційна база і особливості науково-інформаційного забезпечення вивчення курсу «Книгознавство». Характеристика книгознавчих періодичних видань, їх структура та особливості опрацювання.

Методичні і дидактичні аспекти вивчення курсу. Види і форми навчальних занять. Місце, завдання і значення самостійної роботи студентів.

Лекція 4.2 Книгознавство як наука. (1 год.)

Об'єкт, предмет і соціальні функції книгознавства. Теоретичні проблеми книгознавства як науки. Структура книгознавства. Загальне і спеціальне книгознавство. Термінологічна система книгознавства, книгознавчі стандарти. Сучасні наукові погляди на структуру книгознавства. Структура книгознавства, запропонована М.А.Низовим (Харків).

Взаємодія книгознавства з іншими дисциплінами соціально-комунікативного комплексу. Книгознавство і бібліотечно-бібліографічні дисципліни.

Книгознавство і комплекс гуманітарних наук. Значення спеціальних книгознавчих досліджень в літературознавстві, наукознавстві, історії науки, історії культури. Наукові зв'язки з психологією, педагогікою і соціологією.

Семінар 11. Історія світової книгознавчої думки (2 год.)

Лекція 4.3 Книгознавча думка в Україні та її місце в історії світової культури. (1 год.)

Українське книгознавство XVI-XIX ст. П.Ярковський і перший навчальний курс з бібліології. Діяльність Київської археографічної комісії та історико-книгознавча спадщина М.Максимовича. Книгознавчі проблеми у наукових дослідженнях І.Франка. Книгознавчі здобутки у Науковому товаристві ім.Т.Шевченка.

Особливості розвитку українського книгознавства у 20-30-ті рр. XX ст. Український науковий інститут книгознавства і його значення для вітчизняного книгознавства. Д.Балика, В.Іванушкін, І.Крип'якевич, С.Маслов, Ю.Меженко, Я.Стешенко та їх внесок у розвиток вітчизняного книгознавства.

Книгознавчі дослідження Л.Биковського та українських дослідників в еміграції. Українське товариство прихильників книги у Празі. С. Сірополко і часопис «Книголюб».

Теоретичні та історико-книгознавчі розвідки 60-80-х рр. XX ст. Визначення книгознавства в Українській радянській енциклопедії, запропоноване Ф.Максименком.

Сучасний стан дослідження книги і книжкової справи в Україні.

Семінар 12. Основні етапи розвитку книгознавства в Україні. (2 год.)

Лекція 4.4 Науково-дослідна робота в галузі книгознавства. (1 год.)

Організація науково-дослідної роботи в галузі книгознавства в Україні. Реконструкція наукового доробку видатних українських книгознавців XIX –XX ст. Провідні книгознавчі наукові центри – Національна бібліотека України ім. В.Вернадського, Львівська національна наукова бібліотека ім. В.Стефаника. Сучасна структура організації науково-дослідної роботи у галузі книгознавства. Науково-дослідні центри: Інститут української книги (НБУВ), Книжкова палата України, спеціалізовані кафедри вищих навчальних закладів, музеї книги. Підготовка фахівців з книгознавства у вищих навчальних закладах.

Лекція 4.5 Проблематики наукових досліджень вчених у галузі книгознавства. (1 год.)

Дослідницька діяльність книгознавчих і книговидавничих центрів. Проблематика досліджень українських і зарубіжних науковців. Міжнародне співробітництво у галузі книгознавства. Аналіз первинних і вторинних джерел електронних носіїв інформації.

Семінар 13. Проблематики наукових досліджень вчених у галузі книгознавства. (2 год.)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ V

Книга як предмет книгознавства. Типологія книги.

Лекція 5.1 Суспільна роль книги як предмета духовної й матеріальної культури. (1 год.)

Еволюція поняття «книга». Суспільне значення книги на різних історичних етапах її існування. Сутність книги як суспільного явища.

Сучасне визначення поняття «книга» в міжнародних документах та державних стандартах України. Поняття «книга» у наукових концепціях сучасних книгознавців: наукова категорія і комунікаційний засіб. Електронна і традиційна книга: проблеми співіснування та взаємодії.

Книга як феномен національної культури в її історичному розвитку. Роль і значення книги у формуванні української національної самосвідомості. Українська книжна та книжкова культура.

Лекція 5.2 Бібліотипологія як складова науки про книгу. (1 год.)

Типологія книги як галузь книгознавства. Методологічні засади типізації та класифікації творів друку. Принципи та критерії типології творів друку. Теорії книгознавців щодо типології творів друку. Державні стандарти видавничої продукції. Значення бібліотипології для потреб практичної діяльності (видавничої справи, статистики творів друку, збереження і використання продукції).

Семінар 14. Типологія творів друку. (4 год.)

Лекція 5.3 Читачезнавство в системі книгознавства.

Соціологія читача. (1 год.)

Поняття про читачезнавство та його зв'язки з книгознавством. Наука про читача та співспрямованість її досліджень з літературознавчими, педагогічними, соціологічними, психологічними та іншими науками. Бібліопсихологія М.Рубакіна та бібліосоціологія Д.Балики. Система «книга-читач-суспільство». Структура читачезнавства: історія читача і читання, соціологія читання, книгознавчий аспект психології читача та читання. Традиції і перспективи читачезнавчих досліджень в Україні. Вивчення читацьких потреб для книговидання. Історичні та соціологічні напрями у вивченні читачів та читання. Типологія читачів. Читання як складний процес мовного спілкування через посередництво друкованих або рукописних текстів. Характеристика різних типів читання. Методи роботи з книгою. Особливості читання електронних документів.

Семінар 15. Соціологічні дослідження читача. Класифікація читачів. (2 год.)

Лекція 5.4 Соціологія книги і читання. (1 год.)

Соціологічні дослідження в галузі книги і читання, їх наукове і пізнавальне значення. Соціально-психологічні фактори, що впливають на активність і пасивність використання книги. Роль матеріальних і художніх компонентів книги в її читачьому сприйнятті. Соціодинаміка читачьких інтересів у II пол. XX ст. Поняття про культуру читання.

Семінар 16. Сучасні соціологічні дослідження книги і читання. (2 год.)

Змістовий модуль VI Книжкова справа як система

Лекція 6.1 Книжкова справа. Структура, принципи функціонування. (1 год.)

Книжкова справа як система. Її суспільний характер. Структура книжкової справи, її основні галузі. Законодавче регулювання і управління книжковою справою. Державна програма розвитку українського книговидавництва. Досвід організації книжкової справи в зарубіжних країнах. Проблеми стандартизації у книжковій справі. Маркетингова політика і книжковий бізнес. Міжнародне співробітництво у книговидавничій справі.

Семінар 17. Системний характер книжкової справи (2 год.)

Лекція 6.2 Видавнича справа. Поліграфія. (1 год.)

Поліграфія (основні групи і зміст виробничих процесів). Основи поліграфічного виробництва. Теоретичні та практичні проблеми галузі. Додрукарські процеси, їх виконання у видавництві. Поняття про оригінал-макет. Друкарські процеси. Види і способи друку. Технологія поліграфічного виробництва. Постдрукарські процеси.

Українські державні стандарти щодо уніфікації термінології видавничої продукції. Діяльність Книжкової палати України з розробки та удосконалення державних стандартів, приведення їх у відповідність з міжнародними стандартами. Статистика творів друку в Україні. Динаміка і тенденції розвитку.

Квалілогія та кваліметрія книги. Значення для стандартизації та управління якістю поліграфічного виробництва.

Лекція 6.3 Конструкція книги та її структура. (1 год.)

Основні конструктивні елементи книги, їх функціональна роль і призначення. Книжкова форма як продукт історичного розвитку. Зовнішні елементи книги. Зовнішні елементи книги. Внутрішні елементи книги. Довідковий апарат книги. Ідентифікуючі тексти, їх характеристика і функціональне призначення. Бібліографічні тексти. Інші елементи апарату видання.

Лекція 6.4 Кваліологія в системі книговидання. (1 год.)

Організаційні і технологічні зміни у видавничо-поліграфічній галузі України, їх вплив на якість друкованої продукції. Теоретичні основи кваліології-галузі книгознавства, що вивчає якісні параметри книги. Культура видання книжкової продукції, її розуміння на різних етапах розвитку книгознавства. Критерії якості друкованих видань. Стандарти і критерії якості книги.

Семінар 18. Характеристика основних елементів книги та їх функціонального призначення. (2 год.)

Лекція 6.5 Бібліополістика як галузь книгознавства. (1 год.)

Зміст поняття «бібліополістика». Структура книготорговельного знання і його місце в системі книгознавства

Загальна бібліополістика та головні напрями дослідження: визначення сутності книжкової торгівлі як форми книгорозподілу в книжковій справі і способу існування книготоргового асортименту. Теорія книгопоширення. Історія розвитку книжкової торгівлі в Україні.

Сучасний стан книжкової торгівлі: кількість та види підприємств, основні напрями діяльності. Принципи організації і функції книжкової торгівлі. Індивідуальні та колективні форми споживання книжкової продукції. Неторгові форми книгопоширення.

Поняття про книжковий ринок як частину загального товарного ринку. Сучасна організаційна структура. Особливості функціонування книжкового ринку України.

Семінар-дискусія 19. Книжкова торгівля в новій економічній і соціокультурній ситуації (2 год.)

IV. Навчально-методична карта дисципліни "Історія книги та книгознавство"

Разом: 210 год., лекції – 42 год., семінарські заняття – 42 год.,
самостійна робота – 84 год., мк – 12 год., екзамен.

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
Модулі	Змістовий модуль I			Змістовий модуль II				Змістовий модуль III			
Назва модуля	Історія письма, рукописної книги та стародруків			Історія книговидання середини XVI-XVIII ст.				Книговидання XIX- поч. XXI ст.			
Кількість балів за модуль	88 балів			97 балів				86 балів			
Лекції	відвідування – 5 б.			відвідування – 3 б.				відвідування – 3 б.			
Теми лекцій	Основні етапи розвитку письма. Еволюція матеріалів і форм книги. Книга періоду античності 2 б.		Книга в епоху середньовіччя 1 б. Писемність у словян 1 б. Книгодрукування в Європі. Йоганн Гутенберг. Характеристика інкунабул. 1б.	Загальна характеристика книжкової справи XVII ст. Видавнича справа Ельзевірів 1 б.		Діяльність Києво-Печерської друкарні 1 б. Видавничі осередки на західних землях XVI-XVII ст. Розвиток друкарства на східноукраїнських землях 1 б.		Видання української книги на тлі світового книговидання в XIX ст. 1 б.		Особливості книжкової справи XX ст. початку XXI 2 б.	
Теми семінарських занять	Письмо як засіб вираження, закріплення думки і мови, їх взаємозв'язок 1+10 б.		Рукописна книга середньовіччя 1+10 б.	Йоганн Гутенберг. 1+10б		Початок друкарства кирилицею 11 б. Найвидатніші друкарі XVI-XVII ст. 1+10 б.		Книговидання у XVII ст. 1+10б		Книжкова справа у XVIII ст. 10+1 б.	
Самостійна робота	(5x5=25 балів)			(5x5=25 балів)				(5x5=25 балів)			
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)			Модульна контрольна робота 2 (25 балів)				Модульна контрольна робота 3 (25 балів)			

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	
Модулі	Змістовий модуль I			Змістовий модуль II				Змістовий модуль III				
Назва модуля	Теорія та історія книгознавства.			Книга як предмет книгознавства. Типологія книги.				Книжкова справа як система.				
Кількість балів за модуль	93 бали			107 балів				106 балів				
Лекції	відвідування – 5 б.			відвідування – 3 б.				відвідування – 2 б.				
Теми лекцій	Вступ. Предмет і завдання курсу. Зміст і структура Книгознавчих видань. Книгознавство як наука. Історичний розвиток книгознавства – 2 б. Книгознавча думка в Україні та її місце в історії світової культури – 1б. Науково – дослідна робота в галузі книгознавства 1б. Проблематика наукових досліджень увчених у книгознавстві 1б.			Суспільна роль книги як предмета Духовної й матеріальної Культури 1б. Бібліотипологія Як складова нуки про книгу 1б. Читачезнавство в системі книгознавства 1б. Сучасні соціологічні дослідження книги і читання 1б.				Структура. Видавнича справа. Поліграфія 1 б. Конструкція Бібліолістика як галузь книгознавства 1б.				
Теми семінарських занять	Історія світової книги знавчої думки 1+10б.	Основні етапи розвитку книгознавства в Україні 1+10 б.	Проблематика наукових досліджень в галузі книгознавства 1+10 б.	Типологія творів друку 1+10 б.	Соціологічні дослідження читача. Класифікація читачів 1+10 б. 1+10	Сучасні дослідження киги і 1+10 б.	Системний характер книжков озакви. 1+10.б	Репертуарна політика і профіль Видавницт 2+20 б	Характеристика основних елементів книги 1+10.б	Книжкова торгівля 1+10 б.		
Самостійна робота	(5x6=30 балів)			(5x5=25 балів) +10= 35 балів				(5x5=25 балів) +10 = 35 балів.				
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)			Модульна контрольна робота 2 (25 балів)				Модульна контрольна робота 3 (25 балів)				
Підсумковий контроль	Екзамен (40 балів) Усього 577 балів, коефіцієнт – 9,6											

V. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль I

Історія письма, рукописної книги та стародруків

Семінар 1. Письмо як засіб вираження, закріплення думки і мови, їх взаємозв'язок. (2 год.)

1. Скласти схему основних етапів розвитку письма.
2. Походження та розвиток алфавітів.
3. Основні матеріали, які використовувались для письма і форми книги в давнину.
4. Антична книга.

Основна література : 3,4,6,8,13,14,16,18.

Додаткова література: 33,34,48,49.

Семінар 2. Рукописна книга середньовіччя. (2 год.)

1. Західноєвропейська рукописна книга.
2. Книга у Візантії.
3. Історія писемності на території України.
4. Найвідоміші українські рукописні кодекси.

Основна література : 2, 3,4,5,6,7,8,13,15,16.

Додаткова література: 23,26,36.

Семінар 3. Йоган Гутенберг. (2 год.)

1. Передумови виникнення друкарства в Європі.
2. Винахід Й.Гутенберга.
3. Значення винаходу друкарства для європейських країн.
4. Визначні друкарі XV ст.

Основна література : 3,6,8,9,12,14,15,16,19,20.

Додаткова література: 24,31,37,45,49.

Змістовий модуль II.

Історія книговидання середини XVI– XVIII ст.

Семінар 4. Початок друкарства кирилицею. (2 год.)

1. Перша кирилична друкарня.
2. Передумови введення книгодрукування в Московській Русі.
3. Книговидавнича діяльність І. Федорова.
4. Послідовники І. Федорова, їх видання.

Основна література : 3,6,7,8,9,11,12,15,16,17,18.

Додаткова література: 25,29,30,35,44.

Семінар 5. Найвидатніші друкарі XVI – XVII ст. (2 год.)

1. Альд Мануцій.
2. Йоган Фробен.
3. Роберт Етьєн.
4. Кристоф Плантен.

Основна література : 3,4,6,8,9,12,15,16,19,20.

Додаткова література: 27,42,50.

Семінар 6. Книговидання в XVII ст (2 год.)

1. Видавнича справа в XVII ст.
2. Здобутки фірми Ельзевірів.
3. Початок друкарства в Північній Америці.
4. Українські друкарні XVII ст.

Література: 3,4,6,7,8,9,11,12,16,17,18,19,20,21,22.

Семінар 7. Книжкова справа у XVIII ст. (2 год.)

1. Найвидатніші друкарі XVIII ст.
2. Характеристика зразків художнього оформлення Франції.
3. Реформа азбуки та запровадження громадянського друку в Росії.
4. Українське книговидання XVIII ст.

Література: 2,6,7,8,9,11,12,16,17,18,20,25,41.

Змістовий модуль III

Книговидання XIX- поч. XXI ст.

Семінар 8. Книговидання у ХІХ ст. (2 год.)

1. Найвідоміші західноєвропейські фірми ХІХ ст.
2. Видавництва другої половини ХІХ ст.
3. Цензура в Росії. Нелегальні друкарні.
4. Українські видання.

Література: 1,2,4, 6,7,8,9,10,11,12, 18,19, 20,22, 25,36, 45, 49,59.

Семінар 9. Особливості книжкової справи ХХ ст.- поч. ХХІ ст. (4 год.)

1. Книжкова справа в СРСР, УРСР.
2. Світовий книжковий ринок.
3. Перебудова книжкової справи на пострадянському суспільстві.

Література: 2,4,6,7,11,18,20, 28, 32,38, 39,43,46,49.

Семінар 10. Стан, проблеми та перспективи книжкової галузі в Україні. (2 год.)

1. Зміна видавничої системи в умовах незалежної держави.
2. Основні проблеми галузі. Законодавчі документи.
3. Книжкові ярмарки. Перспективи галузі.

Література: 7,18, 32,38, 39,43,46,49.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ VI

Теорія та історія книгознавства.

Семінар 11. Історія світової книгознавчої думки (2 год.)

1. Наука про книгу в працях Міхаеля Деніса.
2. Бібліографічні та бібліотекознавчі етапи розвитку науки про книгу.
3. Соціологічна теорія книги у працях українських і зарубіжних дослідників.
4. Сучасний стан і перспективи розвитку книгознавства.

Основна література : 7,8, 9,10, 11, 12, 13, 14, 15, 16,17.

Додаткова література: 11, 13, 14, 15, 19, 20.

Семінар 12. Основні етапи розвитку книгознавства в Україні (2 год.)

1. Витоки українського протокнигознавства.
2. Діяльність Українського наукового інституту книгознавства.
3. Книга, читач, соціологія читання і читача у творчій спадщині Дмитра Балики.
4. Українська книгознавча думка в еміграції.

Основна література : 2, 3,4,5,6,7,8,13,15,16.

Додаткова література: 23,26,36.

Семінар 13. Проблематики наукових досліджень вчених у галузі книгознавства. (2 год.)

1. Наукові публікації українських дослідників у загальному документальному і електронному масивах.
2. Визначення найбільш досліджених проблем.
3. Роль книгознавства в розвитку науки і культури.

Основна література : 3,6,8,9,12,14,15,16,19,20.

Додаткова література: 24,31,37,45,49.

Змістовий модуль V.

Книга як предмет книгознавства. Типологія творів друку.

Семінар 14. Типологія творів друку. (4 год.)

1. Методологічні засади типізації та класифікації творів друку.
2. Принципи та критерії типології творів друку.
3. Теорії книгознавців щодо типології книжкових видань.

Література: 3,4,6,7,8,9,11,12,16,17,18,19,20,21,22.

Семінар 15. Соціологічні дослідження читача. Класифікація читачів. (2 год.)

1. Читачезнавство як предмет дослідження книгознавства.
2. Читацькі інформаційні потреби, їх соціально-психологічна і преторово – часова обумовленість.
3. Класифікація читачів, її критерії. Характеристика найбільш активних читацьких груп.

Література: 2,6,7,8,9,11,12,16,17,18,20,25,41.

Семінар 16. Сучасні соціологічні дослідження книги і читання. (2 год.)

1. Історія виникнення читання. Відомі дослідники в цій галузі.
2. Проблематика соціологічних досліджень у сфері книги і читання.
3. Читацькі пріоритети в умовах демократизації суспільства.

Література: 10,11,12, 18,19, 20,22, 25,36, 45, 49,59.

Змістовий модуль VI**Книжкова справа як система****Семінар 17. Системний характер книжкової справи (2 год.)**

1. Структура книжкової справи. Взаємозв'язок її складових.
2. Книга і книжкова справа в умовах ринкової економіки.
3. Правове поле в системі книговидавання як фактор ефективного функціонування галузі.
4. Особливості розвитку книжкової справи в окремих країнах.
5. Маркетингова діяльність у системі книговидавання.

Література: 1,2,4, 6,7,8,9,10,11,12, 18,19, 20,22, 25,36.

Семінар 18. Характеристика основних елементів книги та їх функціонального призначення. (2 год.)

1. Аналіз зовнішніх елементів книги (формати, різновиди палітурок, обкладинок, футляр, тасьма, каптал, форзац та ін.)
2. Аналіз внутрішніх елементів книги (різновиди текстів, титульні елементи, книжкові смуги, художні і технічні засоби оформлення книги, шрифти, ілюстрації, способи рубрикації тексту.)
3. Характеристика довідкового апарату книги.

Література: 7,18, 28, 32,38, 39,43,46,49, 52, 57.

Семінар – дискусія 19. Книжкова торгівля в новій економічній і соціокультурній ситуації. (2 год.)

1. Зміст поняття «бібліополістика», її місце в системі книжкового знання.
2. Критерії класифікації асортименту книжкових видань.
3. Сучасні технічні засоби у книжковій торгівлі.
4. Книжкова торгівля і видавнича справа: напрями взаємодії.

Література: 1-23; 24, 25.

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Змістовий модуль I. Історія письма, рукописної книги та стародруків – 14 год.

- 1.1 Знайти і коротко законспектувати матеріал з історії писемності часів Трипільської археологічної культури - 4 год.
- 1.2 Ознайомитися з графіті Софійського собору, описати – 2 год.
- 1.3 З'ясувати час створення найдавніших ксилографічних книг, описати-2 год.
- 1.4 Знайти відомості, хто першим поєднав у друкуванні набірний текст і гравюру - 4 год.
- 1.5 За підручником М.Тимошика та іншими публікаціями з'ясувати основні твердження про українське друкарство до Івана Федорова - 2год.

Змістовий модуль II.

Історія книговидання середини XVI– XVIII ст. – 14 год.

- 2.1 Видавнича фірма Ельзевірів. Друкарська марка. Визначити, що таке ельзевірний формат – 2 год.
- 2.2 Розкрити протиріччя видавничої справи Західної Європи XVII– XVIII ст. – 4 год.
- 2.3 Записати найвизначніші видавничі проекти М.Новікова- 2 год.
- 2.4 Початок книгодрукування в Північній Америці та Японії.- 4 год.
- 2.5 Книжкова справ в князівстві Литовському у XVII ст. – 2 год.

Змістовий модуль III.

Книговидання XIX- поч. XXI ст. – 14 год.

- 3.1 Опрацювати праці С.О. Єфремова в журналі «Бібліологічні вісті» з історії українського книговидання: «На світанку українських видавництв («Вік»), 1925р., «В тісних рамцях; Українська книга в 1798-1916рр.» 1926, № 2 – 4 год.
- 3.2 З книгознавчих словників та енциклопедій законспектувати тлумачення термінів: бестселер, експортне видання, авторське право, дайджест – 2 год.
- 3.3 Порівняльна характеристика книжкових ярмарків в Україні та Німеччині – 4 год.
- 3.4 Світовий книжковий ринок – 2 год.
- 3.5 Основні проблеми галузі. Законодавчі документи. – 2 год.

Змістовий модуль IV. Теорія та історія книгознавства -14 год.

- 1.1 Проаналізувати українські книгознавчі періодичні видання.- 2 год.
- 1.2 Скласти перелік термінологічних стандартів різних галузей книгознавства – 2 год.
- 1.3.Напрями діяльності наукових установ, їх роль у розвитку наукового знання про книгу і книжкову справу:
 - а) інститут книгознавства, інститут рукописів Національної бібліотеки України імені В.Вернадського- 4 год.
 - б) ЮНЕСКО- 2 год.
 - в) центр книги бібліотеки Конгресу США- 2 год.
 - г) центр Жоржа Помпідю в Парижі – 2 год.

Змістовий модуль V.

Книга як предмет книгознавства. Типологія творів друку – 14 год.

- 2.1 Окреслити перспективи розвитку форм, видів книги і способів її поширення в суспільстві – 2 год.
- 2.2 Систематизувати статті з наукових збірників і періодичних видань за їх темами і жанрами – 2 год.
- 2.3 Підготувати стислий бібліографічний словник найбільш відомих дослідників у галузі читачезнавства- 2 год.
- 2.4 Підготувати реферат на тему «Культура читання» - 4 год.
- 2.5 Підготувати реферат на тему « Твори самвидав» -4 год.

Змістовий модуль VI.

Книжкова справа як система – 14 год.

- 3.1 Охарактеризувати державну політику України в галузі книговидання – 2 год.
- 3.2 Охарактеризувати основні види сучасної поліграфічної техніки – 2 год.
- 3.3 Підготувати реферат на тему «Історична зміна форми книги і матеріалів для її виготовлення» – 4 год.
- 3.4 Ознайомитись з прийомами ілюстрування книги в роботах С.Адамовича, В.Стеценка, В.Хоменка, М.Приймаченко – 4 год.
- 3.5 Побудувати схему параметрів книги, що дозволяють з необхідною повнотою оцінити її якість. – 2 год.

Карту самостійної роботи, де визначено форми академічного контролю, успішність (бали) і термін виконання самостійної роботи студентами, подано у вигляді табл. 6.1.

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль I. Історія письма, рукописної книги та стародруків			
<p>1.1 Знайти і коротко законспектувати матеріал з історії писемності часів Трипільської археологічної культури - 4 год.</p> <p>1.2 З'ясувати час створення найдавніших ксилографічних книг-2 год.</p> <p>1.3 Знайти відомості, хто першим поєднав у друкуванні набірний текст і гравюру - 4 год.</p> <p>1.4 За підручником М.Тимошика та іншими публікаціями з'ясувати основні твердження про українське друкарство до І.Федорова - 2год.</p> <p>1.5 Ознайомитися з графіті Софійського собору – 2 год.</p>	семінарське заняття, екзамен	5x5= 25	I-II
Змістовий модуль II. Історія книговидання середини XVI– XVIII ст.			
<p>2.1 Видавнича фірма Ельзевірів. Друкарська марка. Визначити, що таке ельзевірний формат – 2 год.</p> <p>2.2 Розкрити протиріччя видавничої справи Західної Європи XVII– XVIII ст. – 4 год.</p> <p>2.3 Записати найвизначніші видавничі проекти М.Новікова- 2 год.</p> <p>2.4 Початок книгодрукування в Північній Америці та Японії.- 4 год.</p> <p>2.5 Книжкова справа в князівстві Литовському у XVII ст. – 2 год.</p>	Семінарське заняття, модульний контроль,	5x5= 25	VI- VII
Змістовий модуль III. Книговидання XIX- поч. XXI ст.			

<p>1 Опрацювати праці С.О. Єфремова в журналі «Бібліологічні вісті» з історії українського книговидання: «На світанку українських видавництв («Вік»), 1925р., «В тісних рамцях; Українська книга в 1798-1916рр.» 1926, № 2 – 4 год.</p> <p>3.2 З книгознавчих словників та енциклопедій законспектувати тлумачення термінів: бестселер, експортне видання, авторське право, дайджест – 2 год.</p> <p>3.3 Порівняльна характеристика книжкових ярмарків в Україні та Німеччині – 4 год.</p> <p>3.4 Світовий книжковий ринок – 2 год.</p> <p>3.5 Основні проблеми галузі. Законодавчі документи. – 2 год.</p>	<p>Семінарське заняття, самостійна робота, реферат, модульний контроль,</p>	<p>5x5 = 25</p>	<p>VIII-IX</p>
<p><i>Разом: 42 год.</i></p>	<p><i>Разом: 75 балів</i></p>		
<p>Змістовий модуль IV. Теорія та історія книгознавства.</p>			
<p>1.1 Проаналізувати українські книгознавчі періодичні видання.- 2 год.</p> <p>1.2 Скласти перелік термінологічних стандартів різних галузей книгознавства – 2 год.</p> <p>1.3. Напрями діяльності наукових установ, їх роль у розвитку наукового знання про книгу і книжкову справу:</p> <p>а) інститут книгознавства, інститут рукописів Національної бібліотеки України імені В.Вернадського- 4 год.</p> <p>б) ЮНЕСКО- 2 год.</p> <p>в) центр книги бібліотеки Конгресу США- 2 год.</p> <p>г) центр Жоржа Помпіду в Парижі – 2 год.</p>	<p>семінарське заняття, екзамен</p>	<p>6x5= 30</p>	<p>I-II</p>
<p>Змістовий модуль V. Книга як предмет книгознавства. Типологія книги</p>			
<p>2.1 Окреслити перспективи розвитку форм, видів книги і способів її поширення в суспільстві – 2 год.</p> <p>2.2 Систематизувати статті з наукових збірників і періодичних видань за їх темами і жанрами – 2 год.</p> <p>2.3 Підготувати стислий бібліографічний словник найбільш відомих</p>	<p>Семінарське заняття, самостійна робота, реферат</p>	<p>5x5= 25</p>	<p>VI- VII</p>

дослідників у галузі читачезнавства- 2 год. 2.4 Підготувати реферат на тему: «Культура читання» - 4 год. 2.5 Підготувати реферат на тему: « Твори самвидав» -4 год. Опрацювання фахових видань			
Змістовий модуль III. Книжкова справа як система			
3.1 Охарактеризувати державну політику України в галузі книговидавництва – 2 год. 3.2 Охарактеризувати основні види сучасної поліграфічної техніки – 2 год. 3.3 Підготувати реферат на тему «Історична зміна форми книги і матеріалів для її виготовлення» – 4 год. 3.4 Ознайомитись з прийомами ілюстрування книги в роботах С.Адамовича, В.Стеценка, В.Хоменка, М.Приймаченко – 4 год. 3.5 Побудувати схему параметрів книги, що дозволяють з необхідною повнотою оцінити її якість. – 2 год. Опрацювання фахових видань	Семинарське заняття, самостійна робота, модульний контроль	5x5 = 25	VIII-IX
		10	
<i>Разом: 42 год.</i>	<i>Разом: 80 балів</i>		
За два семестри: 84 год.	За два семестри: 100 балів		

VII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення студентів із дисципліни "Історія книги та книгознавство" оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип покрокової звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, набутих компетентностей; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 8.1, табл. 8.2.

Таблиця 8.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№	Вид діяльності	Кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
1	Відвідування лекцій	1	21	21
2	Відвідування практичних (семінарських) занять	1	21	21
3	Виконання завдання з самостійної роботи (домашнього завдання)	5	31	155
4	Робота на семінарському занятті	10	21	210
5	Модульна контрольна робота	25	6	150
6	Опрацювання фахових видань	10	2	20
максимальна кількість балів 577				

Розрахунок: $577:60=9,6$

Студент набрав: 500 балів

Оцінка: $500:9,6= 52$ (бал за навчальний рік), додається екзамен (max 40 балів)

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування,
- рейтингове опитування, співбесіда, екзамен.
- **Методи письмового контролю:** модульна контрольна робота.

Таблиця 8.2

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Підсумкова кількість балів (max – 100)	Оцінка за 4-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
1 – 34	«незадовільно» (з обов'язковим повторним курсом)	F
35 – 59	«незадовільно» (з можливістю повторного складання)	FX
60 - 68	«задовільно»	E
69 – 74		D
75 - 81	«добре»	C
82– 89		B
90 – 100	«відмінно»	A

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється з використанням роздрукованих завдань.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ вчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

VIII. . МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні:* лекція (традиційна, проблемна), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні:* ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні:* тести.

2) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; видавничою продукцією.

IX. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ опорні конспекти лекцій; електронні варіанти підручників.
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ засоби підсумкового контролю (комплект завдань для модульних контрольних робіт);
- ✓ питання до іспиту.

X. Тести і питання до модульних контрольних робіт

1. Принцип фонетичного письма полягає в тому, що знак на письмі передає:

- а) склад;
- б) звук; +
- в) поняття;
- г) зображення (малюнок).

2. Ієрогліфи- це знаки якого письма?

- а) ідеографічного; +
- б) піктографічного;
- в) силабічного.
- г) фонетичного.

3. Фінікійське звукове письмо виникло в:

- а). 1100 р. до н.е. +
- б). 500 р.;
- в). 1821 р.
- г). 2800-1100 рр. до н.е.

4. Система писемності майя (Центральна Америка)

- а) логографічна; +
- б) піктографічна;
- в) ідеографічна;
- г) силабічна.

5. Розвиток ієрогліфічної писемності Китаю:

- а) I тисячоліття до н.е.; +
- б) III ст. до н.е. ;
- в) I ст. н.е. 105 р.;
- г) II тисячоліття до н.е.

6. Виникнення шумерського клинопису:

- а) III тисячоліття до н.е. +
- б) I тисячоліття до н.е.
- в) I ст. н.е. 105 р.

7. Гравюра на камені називається:

- а) ксилографія; +
- б) дагеротипія;
- в) фонографія;
- г) літографія.

8. Торцева гравюра-це:

- а) стереотипія
- б) матриця;
- в) тонова гравюра на дереві +
- г) рекламент.

9.Ксилографія- це:

- а) друкування набірними літерами;
- б) гравюра на дереві; +
- в) наука про інкунабули;
- г) почерк рукописних книг.

10.Написи на глиняних плитах отримали назву:

- а) рекламент;
- б) брахмі;
- в) клинопис; +
- г) ієрогліфи.

11.Де в наш час використовують піктографічні знаки:

- а) дорожні знаки; +
- б) вивіски на аптеках; +
- в) назви вулиць;
- г) назви шкіл.

12. Яке письмо розвинулось із письма брахмі?

- а) непальське; +
- б) тибетське; +
- в) шумерське;
- г) вавилонське.

13. Хто з європейців першими перейняли фінікійський алфавіт?

- а) греки; +
- б) французи;
- в) іспанці;
- г) італійці;

14.Як називається матеріал для письма, виготовлений зі шкіри:

- а) папірус;
- б) пергамент; +
- в) папір;
- г) палімпсест.

15. Як називається письмо, в якому застосовувались лише**рядкові літери:**

- а) маюскул;
- б) мінускул; +
- в) версо;
- д) колофон.

16.Виникнення алфавітної системи письма у Фінікії:

- а) II тис. до н. е. +
- б) VII ст. до н. е.
- в) Близько 405 р.
- г) VII-VI ст. до н. е.

17.Які алфавіти створені на основі фінікійського фонетичного письма?

- а) арабський; +

- б) єврейський;+
- в) брахмі;
- г) кхарошті.

18. Де з'явилися перші папірусні сувої?

- а) Єгипті; +
- б) Шумері;
- в) Китаї;
- г) Індії.

19. Найдавніша система логографічного письма:

- а) єгипетська; +
- б) давньо грецька;
- в) давньо римська;
- г) шумерська.

20. Хто винайшов систему фонетичного письма?

- а) єгиптяни; +
- б) китайці;
- в) фінікійці;
- г) ассири-вавілонці.

21. В якій країні винайшли папір?

- а) Китай; +
- б) Корея;
- в) Японія;
- г) Стародавній Рим.

22. Формування слов'янських алфавітів

- а) IX століття; +
- б) V століття;
- в) III-X століття;
- г) VII ст. до н.е.

23. Що таке кодекс?

- а) форма книги; +
- б) закон про авторське право;
- в) кінцівка книги, де вказано деякі вихідні дані;
- г) фонетичний алфавіт.

24. Що таке антична книга?

- а) надрукована шрифтом антиква;
- б) рукописна книга Давньої Греції та Давнього Риму;
- в) книга у формі сувою; +
- г) не канонічні книги християнської церкви.

25. Початківцем складання атласу є давньогрецький учений:

- а) Клавдій Птолемей; +
- б) Страбон;
- в) Геродот.

Модульна контрольна №1.

1. Зміст терміну „книгознавство”.
2. Л.Биковський як книгознавець.
3. Соціальні функції книгознавства.
4. М.Лісовський і його внесок у науку про книгу.
5. Об’єкт і предмет книгознавства.
6. УНІК як центр книгознавчих досліджень у 20-ті роки ХХ ст.
7. Структура книгознавства як науки.
8. Ю.Меженко і його діяльність у книгознавстві.
9. Особливості взаємодії книгознавства і бібліотечно-бібліографічних дисциплін.
10. Загальнонаукові методи у книгознавчих дослідженнях.
11. Особливості використання спеціальних методів.
12. «Бібліологічні вісті» як зразок книгознавчого періодичного видання.
13. Українське товариство прихильників книги у Празі. С. Сірополко і часопис «Книголюб».
14. Теоретичні та історико-книгознавчі розвідки 60-80-х рр. ХХ ст.
15. Сучасна структура організації науково-дослідної роботи у галузі книгознавства. Науково-дослідні центри.
16. Історія світової книгознавчої думки
17. Західноєвропейські книгознавчі теорії XVII – XVIII ст.
18. Книга, читач, соціологія читання у творчій спадщині Дмитра Балики
19. Наукові дослідження вчених у галузі книгознавства
20. Зміст поняття «книгознавство» в розумінні М.Сікорського, А.Барсука, А.Беловицької, С.Немировського.

Модульна контрольна №2

1. Соціальні функції книги
2. Книга як продукт духовної і матеріальної діяльності
3. Місце і значення книги в соціально-комунікативній структурі суспільства
4. Бібліотипологія як складова частина науки про книгу
5. Принципи типології книги
6. Види видань за їх обсягом, характером основного тексту, структурою, періодичністю
7. Види видань за матеріальною конструкцією
8. Види видань за цільовим призначенням
9. Елементи зовнішньої конструкції книги
10. Внутрішня структура книги
11. Апарат книги як сукупність допоміжних текстів та його призначення.
12. Основні різновиди тексту книги.
13. Сучасні визначення поняття „книга”.
14. Види друкованих видань за знаковою природою інформації.
15. Ознаки класифікації неперіодичних видань.
16. Роль української книги в процесі державотворення
17. Читачезнавство в системі книгознавства
18. Соціологія книги і читання
19. Сучасні соціологічні дослідження книги і читача
20. Роль ЮНЕСКО в розвитку книгознавства

Модульна контрольна №3

1. Структура поняття „книжкова справа”
2. Сучасний стан книжкової торгівлі
3. Критерії класифікації видавництв
4. Системний характер книжкової справи
5. Державна політика у книговидавничій справі
6. Проблеми книгорозповсюдження
7. Критерії якості книги
8. Структура книговидавничої справи
9. Стандарти якості видання
10. Поліграфія. Основні групи виробничих процесів

11. Стан і тенденції розвитку книгопоширення в Україні.
12. Форми і напрями маркетингової діяльності
13. Нові поліграфічні матеріали і друкарські форми у книговиданні
14. Основні конструктивні елементи книги
15. Художні засоби, що використовують при оформленні книги
16. Видавнича справа
17. Репертуарна політика і профіль видавництва України
18. Характеристика основних елементів книги та їх функціонального призначення
19. Кваліологія в системі книговидання
20. Бібліополістика як галузь книгознавства

XI. ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Книгознавство як галузь наукового знання
2. Книгознавство як наука про книгу і книжкову справу
3. Предмет і завдання курсу «Книгознавство»
4. Книгознавство в системі соціально-комунікаційних наук
5. Соціальні функції книгознавства
6. Структура книгознавства як науки.
7. Основні етапи розвитку книгознавчої думки в Україні
8. Книгознавство і суміжні науки. Особливості взаємодії
9. Значення книгознавчих досліджень для розвитку гуманітарних наук
10. Розвиток історико-книгознавчих дисциплін в Україні
11. Законодавче забезпечення книговидавничої справи
12. Поняття про видавничі проекти. Особливості підготовки та впровадження, види проектів.
13. Книгознавчі державні стандарти, їх характеристика і впровадження у практику
14. Методи книгознавчих досліджень. Система, особливості застосування.
15. Провідні науково-дослідні центри з проблем книгознавства
16. Організація науково-дослідної роботи в галузі книгознавства
17. Основні напрями розвитку книгознавства в сучасній Україні
18. Розробка книгознавчих проблем сучасними вітчизняними науковцями
19. Історичний розвиток книгознавства. Виникнення початкових знань про книгу
20. М. Лісовський і його внесок у науку про книгу

- 21.Ю.Меженко і його внесок у становлення українського книгознавства
- 22.Теорія і історія книгознавства у працях Л.Биковського
- 23.Теоретико-методологічні розробки Ф.Максименка
- 24.Українська книгознавча думка 20-30-х років ХХ ст.: основні напрями розвитку та підсумки
- 25.УНІК як центр книгознавства в Україні у 20-ті роки ХХ ст.
- 26.Розвиток книгознавчих досліджень за межами України (20-40-і роки ХХ ст.)
- 27.Виникнення, розвиток і сучасна трактовка поняття «книга»
- 28.«Бібліологічні вісті» як джерело вивчення історії українського книгознавства
- 29.Соціальні функції книги
- 30.Книга як продукт духовної і матеріальної діяльності
- 31.Місце і значення книги в соціально-комунікативній структурі суспільства
- 32.Бібліотипологія як складова частина науки про книгу
- 33.Принципи типології книги
- 34.Проблема стандартизації продукції
- 35.Загальна характеристика ДСТУ 3017-95 «Видання, основні види, Терміни та визначення
- 36.Види видань за їх обсягом, характером основного тексту, структурою, періодичністю
- 37.Види видань за матеріальною конструкцією
- 38.Види видань за цільовим призначенням
- 39.Класифікація періодичних і не книжкових видань
- 40.Елементи зовнішньої конструкції книги
- 41.Внутрішня структура книги
- 42.Структура довідкового апарату книги
- 43.Загальна характеристика ДСТУ 3018-95 «Види видань.Поліграфічне виконання»
- 44.Зміст поняття «книжкова справа»
- 45.Структура книговидавничої справи
- 46.Теоретичні засади видавничої справи як галузі книгознавства
- 47.Бібліофілознавство: мета, завдання, сучасний стан.
- 48.Мистецтво книги як складова книгознавства. Українське мистецтво книги.
- 49.Бібліополістика як галузь книгознавства
- 50.Структура читачезнавства як книгознавчої дисципліни

51. Становлення і розвиток кодикологічних і кодикографічних досліджень в Україні.
52. Книжкове пам'яткознавство як наука і вид практичної діяльності
53. Кваліологія в системі книговидання
54. Основні параметри якості книги
55. Конструкція і структура книги
56. Соціологічні аспекти в системі сучасного книгознавства
57. Читачезнавство як складова частина книгознавства
58. Основні етапи створення книги
59. Управління книжковою справою
60. Книговидання в зарубіжних країнах
61. Книга традиційна і електронна: проблеми взаємовпливу
62. Зміст поняття «поліграфія»
63. Загальні відомості з історії розвитку поліграфії
64. Характеристика сучасної видавничої продукції
65. Основні напрями розвитку сучасного поліграфічного виробництва
66. Виникнення книгознавства у країнах Західної Європи
67. Книгознавство в Росії до 1917 р.
68. Розвиток українського книгознавства в радянський період
69. Види видань за аналітико – синтетичною переробкою інформації
70. Книжкова палата України імені Івана Федорова. Її головні завдання
71. Характеристика книгознавчої діяльності національних бібліотек
72. Державна програма розвитку книговидання і преси
73. Репертуарна політика і профіль видавництва
74. Роль української книги в процесі державотворення
75. Науково-дослідна робота в галузі книгознавства

XI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Історія книги

Основна

1. Антонович Д., Лотоцький О. Українська книга// Українська культура: Лекції за редакцією Дмитра Антоновича.-К., 1993.-С. 92-145
2. Владимиров Л.И. Всеобщая история книги.- М., 1988.-310 с. – 2 прим.
3. Книга в сучасній культурі України: Хрестоматія у двох томах.- Т.1.-

2013- 412с.

4. Книга: *Энциклопедия*.- 1999.- 800 с.
5. *Книговедение: Энциклопедический словарь*.- М., 1982.- 664 с.
6. Ковальчук Г. І. Навч. посібник з історії писемності та рукописної книги.- К., 1995.- 63 с. – 1 прим.
7. *Наука о книге. Очерк проблематики / Кшиштоф Мигонь*.- М.: Книга, 1991.- 1 прим.
8. Овчинников В. *История книги. Эволюция книжковой структуры*.- Львів, 2005.- 420 с. -1 прим.
9. Огієнко І.І. *История украинского друкарства*.-К., 1994.-448 с. -1 прим.
10. Тимошик М. *История издавничої справи* - К., 1994.448 с. – 1 прим.
11. *Укладання друкованих каталогів громадянського друку (XVIII – поч. ХХ ст.) із фондів бібліотек України*.- Київ, 2005.- 124 с.- 1 прим.

ДОДАТКОВА

12. Аронов В.Р. *Эльзевиры*- М., 1975.- 115 с.
13. Баренбаум И.Е. *История книги*.- М., 1984.-247 с.
14. Баренбаум И.Е. Шомракова И.А. *Книга и книжное дело в капиталистических странах* .- Л., 1990.-120 с.
15. Герчук Ю.Я. *История графики и искусства книги*.- М., 2000.-320 с.
16. Запаско Я. П. *Пам'ятки книжкового мистецтва. Українська рукописна книга*.-Львів, 1995.- 480 с.
17. *История книги/ Под ред. А.Говорова и Т.Куприяновой*.- М., 2000.- 400 с.
18. Ісаєвич Я.Д. *Українське книговидання: Витоки.Розвиток. Проблеми*.- Львів,2002.-520 с.
19. Кацпрак Е.И. *История письменности и книги*.-М., 1955.- 356 с.
20. *Книга і друкарство на Україні*.-К., 1965.-316 с.
21. Немировский Е.Л. *Иоганн Гутенберг*.- М., 1989,-320 с.
22. Немировский Е.Л. *Мир книги*.-М., 1986.-С.61-140.

Книгознавство

Основна

1. Про видавничу справу: Закон України, 5 червня 1997 р.// *Відомості Верховної Ради*. – 1997. -№ 32. – С.206-302.

2. Про державну підтримку книговидавничої справи в Україні : Закон України, 6 березня 2003 р. // Вісн. Кн. палати. – 2003. - №4. – С.12-13.
3. Про внесення змін до деяких законів України щодо державної підтримки книговидавничої справи в Україні : Закон України, 20 листопада 2003 р. //Вісн. Кн. палати. – 2004. - № 1. – С.22-23.
4. ДСТУ 3017 – 95. Видання. Основні види. Терміни та визначення. – К.: Держстандарт України, 1995. – С. 3-45.
5. ДСТУ 3018 – 95. Видання. Поліграфічне виконання. Терміни та визначення. К.: Держстандарт України, 1995. – 23 с.
6. Буряк С. Аналіз і прогноз українського книжкового ринку в 2005 році // Вісн. Кн. палати. – 2005. - №12. – С. 7-11.
7. Вальо М. Юрій Меженко – редактор «Бібліологічних вістей» // Записки ЛНБ ім.В.Стефаника.- Львів, 2003. – Вип. 11. – С. 156-163.
8. Дубровіна Л. Кодикологія та кодикографія української рукописної книги. – К., 1992. – 263 с.
9. Ісаєвич Я. Українське книгознавство: етапи розвитку // Вісник Львівського університету: Серія книгознавство, бібліотекознавство та інформаційні технології. – Львів, 2006. – Вип.1. – С.7-19.
- 10.Ківшар Т.І. Левко Биковський як історик українського книжкового руху // Бібліот. вісник. – 1996. - №1. – С.32-33.
- 11.Ківшар Т.І. Український книжковий рух як історичне явище (1917-1923 рр.). – К.,1996. – 344 с.
- 12.Книга: Енциклопедія. – М.,1999. – 800 с.
- 13.Ковальчук Г.І. Розвиток теорії книгознавства на сучасному етапі // Бібл. вісник. – 2009. - № 5. – С.44-53.
- 14.Кушнарєнко Н.М. Методологічні засади книгознавчих, бібліотекознавчих і бібліографознавчих досліджень // Вісник ХДАК. – Х., 2004. – Вип.15. – С. 84-94.
- 15.Медведєва В.М. Книга і читання як психофізіологічний і соціокультурний феномен: Навчальний посіб. – К., 2001. – 103 с.
- 16.Медведєва В.М. Книгознавчий аспект сучасної культурної політики // Наукові праці НБУ ім.В.Вернадського. – К., 2003. – Вип.10. - С.304 – 318.
- 17.Низовий М.А. Вступ до книгознавства: Навч. посібн. – К.: Кондор, 2009. – 144 с.
- 18.Низовий М. Українська статистика друку: суверенний етап розвитку // Друкарство. – 2003. - № 1. – С.92-95.
- 19.Низовий М. Українська статистика друку: основні етапи становлення та розвитку. – К., 2002. – 95 с.
- 20.Низовий М.А., Карпенко С.В. Визначення поняття «книга»: основні етапи, попередні підсумки та перспективи // Вісник ХДАК. – Х., 2005. – Вип.16. – С. 103-112.

21. Новальська Т.В. Український читач у бібліотекознавчих дослідженнях (кінець XIX – початок XXI ст.). – К., 2005. – 252 с.
22. Сенченко Н.И. Информационное пространство Украины // Книга: Исследования и материалы. – М., 2002. – Сб. 80. – С.230-246.
23. Сенченко М. Книжкова палата України: вчора, сьогодні й завтра // Вісн. Кн. палати. – 2004. - №1. – С.3-7.
24. Сенченко М. Світове книговидання і випуск творів друку в Україні // Друкарство. – 2003. - №3. – С.12-19.
25. Словник книгознавчих термінів. – К, 2003. – 160 с.
26. Тимошенко І.В. Українське книгознавство у 60-70-х роках ХХ ст. // Бібл. вісник. – 2008. - № 5. – С.17-23.
27. Тимошик М. Історія видавничої справи . – К., 2003. – 495 с.
28. Тимошик М. Книга для автора, редактора, видавця: Практич. посіб. – К., 2005. – 560 с.
29. Тимошик М. Тенденції сучасного українського книговидання // Вісн. Кн. палати. – 2001. - № 7. – С.4-10.
30. Франчук Є.І. Історико-джерелознавчий підхід у спільних книгознавчих та культурологічних дослідженнях книжкової культури // Вісн. Харків. держ. акад. культури. – Х., 1999. – Вип.1. – С.96-105.
31. Франчук Є.І. Українська книга і книжкова культура в національній культурі України: проблемне бачення міждисциплінарних досліджень // Наук. праці НБУВ. – К., 1999. – Вип.2.- С.155-172.
32. Швецова-Водка Г.М. Документ і книга в системі соціальних комунікацій. – Рівне, 2001. – 438 с.
33. Швецова – Водка Г.М. Типологія книги: Навч. посіб. – К., 1999. – 68 с.
34. Шевченко В.Е. Художньо-технічне редагування: Тексти лекцій. – К., 2005. – 254 с.

Додаткова

35. Афанасенко О. Сучасний книжковий ринок України як об'єкт професійного дослідження // Вісник Книжкової палати. – 2004. - № 3. – С.28-30.
36. Афонін О. Національне книговидання: стан, причини, перспективи // Вісн. Кн. палати. – 2000. -№ 2. – С.13-17.
37. Баренбаум И.Е. Основы книговедения. – Л., 1988. - 92 с.
38. Баренбаум И.Е. О соотношении теории, истории, методики и практики книжного дела (Историко-прогностический обзор) // Книга: Исследования и материалы. – М., 1994. – Сб. 68. – С.5-18.
40. Баренбаум И.Е. Книговедение в системе наук // Книга: Исследования и материалы. – М., 1985. – Сб.50. – С.72-83.

41. Баренбаум И.Е., Барсук А.И. К вопросу о методах книговедческих дисциплин // Книга: Исследования и материалы. – М., 1974. – Сб.29. – С.20-45.
42. Беловицкая А.А. Общее книговедение. – М., 1987. – 256 с.
43. Беловицкая А.А. Чтение как подсистема категории «книга» // Матер. Междунар. научно-парктич. конф. «Чтение как стратегия жизни». – М., 2006. – С. 26-29.
44. «Бібліологічні вісті» (1923-1930): Систематичний анований покажчик/ Уклад. Г.Ковальчук. – К., 1996. – 58 с.
45. Буран В.Я. Комплекс наук чи комплексна наука ? (до питання про природу книгознавства) // Збірн. наук. праць викладачів КДК. – К., 1995. – Вип.3. – С.228-235.
46. Головата Л.В. Українські книгознавчі дослідження періоду другої світової війни // Записки ЛНБ ім. В.Стефаника. – Львів, 2000. – Вип. 7/8. – С.181-213.
47. Иоффе А.Э. Введение в книговедение: Учеб. пособие. – М., 1984. – 74 с.
48. Ісаєвич Я.Д. Український науково-дослідний інститут книгознавства: традиції й творчий пошук // Наукові праці НБУВ.- К., 1999. – Вип. 2. – С.6-10.
49. Ковба Ж.М. Внесок Л.Биковського у формуванні концепції національно-державної книжкової справи України // Бібліот. вісник. – 1996. - №1. – С.33-35.
50. Ковальчук Г.І. Книгознавча концепція П.Й. Ярковського (до жерел історії вітчизняної бібліологічної науки) // Наукові праці НБУВ. – К., 2000 – Вип.3. – С.165-167.
51. Ковальчук Г.І. Книжкові пам'ятки в бібліотечних фондах: критерії відбору та визначення // Бібл. планета. – 2001. - № 2: Додаток. – С.1-5.
52. Ковальчук Г.І. Український науковий інститут книгознавства: історія та наукова діяльність // Бібліотекознавство і бібліограф. – 1992. – Вип. 31. – С.102-110.
53. Кожевникова Е.С. Читатель и Интернет: основы формирования информационного общества // Книга: Исслед. и матер. – М., 2005.- Сб. 83. – С.26-42.
54. Кочубей Л. Політологічні дослідження в Україні. Аналіз документального потоку. – Вісн. Кн. палати. – 2003. - №12. – С.41-43.
55. Кузин Ф. Естественнаучная, техническая и медицинская книга: Учеб. – М., 1986. – 351 с.
56. Немировский Е. Л. Что такое книговедение ?. – М., 1987. – 41 с.
57. Огар Е.І. Наука про книгу в Україні на початку ХХ ст.: здобутки і поразки // Поліграфія і видавнича справа. – 2000. – Вип. 36. – С. 161-168.

58. Солонська Н.Г. «Бібліологічні вісті» як осередок української інтелектуальної та книгознавчої думки 20-х – початку 30-х років ХХ ст. // Наукові праці НБУВ. – К., 1999. – Вип.2. – С.11-39.
59. Тимошенко І.В. Особливості структури загального і спеціального книгознавства // Наукові праці НБУВ. – К., 2007. – С.651-659.
60. Чорній В.В. Діяльність Українського товариства прихильників книги у Празі і журнал «Книголюб» (1927-1932) // Записки ЛНБ ім.В.Сєфаника – Львів, 2000. – Вип. 7/8. – С.178-180.
- 61.Юрій Меженко (1892-1969): Матеріали до біобібліографії. – К., 1994.- 175 с.
62. Ямчук К.Т. Книга в коммуникационном процессе (ценностный подход) // Книга: Исслед. и матер.- М., 1994.- Сб.68. – С.38-48.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ МОДУЛЬНИХ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Мета й завдання модульної контрольної роботи

- Модульна контрольна робота є рубіжним контролем, що виявляє рівень підготовки студентів до комплексного вирішення теоретичних та науково-дослідних завдань з “Історії книги”.

Головні завдання контрольної роботи:

1. Оволодіти навичками роботи з основною та додатковою літературою;
2. Засвоїти закономірності виникнення та розвитку книги як предмету матеріальної культури.
3. Дослідити найкращі зразки історичного шляху книги в музеях і бібліотеках.

Завдання до контрольної роботи видається та керується викладачами профільюючої дисципліни.

Зарахування контрольної роботи вважається виконаним, коли студент подає викладачу для перевірки письмову відповідь в повному обсязі.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ

Семінарське заняття є однією з найважливіших форм навчального заняття у вищому навчальному закладі, яке проводиться у формі дискусії навколо попередньо визначених тем, до котрих студенти готують тези виступів на підставі індивідуально виконаних завдань. Семінари проводяться з основних тем навчальної програми і є ефективною формою закріплення теоретичних знань, отриманих на лекціях і під час самостійної роботи з навчальною і науковою літературою.

Головна мета семінарських занять - опанування студентами навчальної дисципліни, забезпечення глибокого і всебічного аналізу та колективного обговорення основних проблем курсу, навчання їх елементам творчого

застосування отриманих знань на практиці.

Основними завданнями семінарських занять є:

- закріплення у студентів теоретичних знань;
- оволодіння науковим апаратом, навичками усного і письмового викладання навчального матеріалу;
- залучення до науки, наукових досліджень; прищеплення їм навичок творчого мислення, самостійного формулювання та висловлювання власних думок, а також захисту висунутих наукових положень і висновків;
- формування в них практичного досвіду.

Види проведення семінарських занять можуть бути різноманітними. Вони залежать від типу семінару, змісту і особливостей теми, складу студентів.

Найбільш поширеними видами на семінарі є: *розгорнута бесіда; виступи з рефератами, доповідями; диспут у формі діалогу; круглий стіл тощо.*

Якість семінару перш за все залежить від підготовки студентів до нього, тому кожен студент повинен:

- уважно ознайомитися з планом, який відображає зміст чергової теми заняття;
- прочитати і продумати свої лекційні записи, які відносяться до теми семінару;
- вивчити чи законспектувати рекомендовану літературу;
- скористатися при потребі консультацією викладача;
- скласти розгорнутий план, тези чи конспект виступу з усіх питань теми заняття.

Студентам необхідно відвідувати кожне семінарське заняття. Пропуск семінару позбавляє студента можливості усвідомити, закріпити та отримати цілісне уявлення по тій чи іншій темі. Крім того, це створює значні труднощі при підготовці до підсумкового модульного контролю, заліку. ;кожному

студенту необхідно постійно вдосконалювати навички володіння державною мовою, правильного вживання понять і термінів з даного курсу.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота є однією із складових навчального процесу, на яку припадає значний обсяг навчального часу. При цьому студент є активним учасником навчального процесу, набуває навичок самоорганізації, самостійного пошуку інформації, прийняття рішень і т.д. Правильна організація самостійної роботи дозволяє максимально індивідуалізувати навчання, підвищити ефективність навчального процесу в цілому.

Одним із видів самостійної роботи є опрацювання лекційного матеріалу, визначення головного у змісті лекції, засвоєння її основних моментів. При цьому не слід дослівно записувати за лектором, а своїми словами фіксувати найсуттєвіше: тему, її основні питання та положення. Записувати слід акуратно і чітко, краще у зошиті в клітинку (через клітинку). На сторінках конспекту залишати широкі поля для додаткових поміток під час самостійної роботи над літературою.

Щоб зрозуміти і добре засвоїти лекційний матеріал, до кожної наступної теми слід ретельно готуватись: систематично опрацьовувати матеріал попередньої лекції, і, якщо це необхідно, опрацювати рекомендовану літературу, повторювати пройдений матеріал, на який лектор посилається при викладанні нового, якщо з певних причин лекція пропущена, її необхідно законспектувати і опрацювати самостійно, незрозумілі питання з'ясувати на консультації.

Для ґрунтовного засвоєння першоджерел необхідно вдумливо конспектувати їх, вдаючись до різних видів запису (витяги, тези, цитати і т.д.). Доцільно підготувати власні спостереження та висновки, обґрунтовуючи їх

теоретичними положеннями та рекомендаціями.

Професійному розвитку студентів сприяє самостійне виконання творчих та практичних завдань, різноманітні форми пошукової, дослідної роботи.

Викладач систематично контролює самостійну роботу студентів: перевіряє конспекти першоджерел, виконання завдань творчого характеру, надає необхідну допомогу для активізації навчальної діяльності студентів.

Окремими формами самостійної роботи студента, передбаченими навчальним планом, є написання рефератів, контрольних робіт, а також підготовка творчих проектів.